

RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

Plan voor verantwoord fokken met kortsnuitige rassen

In het overheidsrapport *Fokken met kortsnuitige honden* (maart 2019) geeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan strengere regels te willen stellen aan het fokken van kortsnuitige honden. De Raad van Beheer steunt de wens van de minister en neemt zijn verantwoordelijkheid met een vergaand Fokbegeleidingsplan kortsnuitige rassen, opgesteld in samenwerking met een tiental rasverenigingen.

Het plan van de Raad van Beheer ligt ter beoordeling bij het ministerie. Bij het ter perse gaan van dit magazine was er nog geen reactie van de minister ontvangen. Aan de hand van een tiental veelgestelde vragen en antwoorden hopen we de kwestie enigszins inzichtelijk te maken.

Waarom komt de minister nu met dit rapport?

Het thema kortsnuiten en extreme uiterlijke kenmerken speelt al vele jaren. Er is wetgeving sinds 1 juli 2014 (art. 3.4 Besluit houders van dieren), maar daar is tot nu toe vrijwel

niet op gehandhaafd. De wet bleek onvoldoende concreet te zijn en daarom heeft de minister nu concrete criteria voor het fokken van kortsnuitige rashonden laten opstellen.

Juridisch gezien moet het opstellen van handhavingscriteria wetenschappelijk gebeuren en door een onafhankelijke partij. Daarom zijn de criteria door het ExpertiseCentrum Genetica voor Gezelschapsdieren (ECGG, Universiteit Utrecht) opgesteld, en bijvoorbeeld niet door de Raad van Beheer, die immers partij is in deze kwestie.

'Binnen de kortsnuitige rassen zijn er honden met veel gezondheidsproblemen, maar ook honden die gezond en functioneel zijn. Gezien de populariteit weten we zeker dat deze honden met of zonder stamboom binnen Nederland een plek hebben en houden. Als georganiseerde kynologie hebben wij de morele verplichting de gezondheid en welzijn van de hele populatie te verbeteren en dit ook zichtbaar te maken. Ik geloof in verbeteren in plaats van verbieden!'

Foto: Kynoweb

Laura Roest, dierenarts/
beleidsmedewerker Raad
van Beheer

Welke criteria hanteert het overheidsrapport?

In het rapport staan de criteria voor handhaving. De handhaving gebeurt op basis van praktisch uitvoerbare metingen, die inspecteurs op locatie moeten kunnen uitvoeren. Er wordt gekeken naar kenmerken die te maken hebben met de twee voornaamste aandoeningen: BOS – Brachycephaal Ocular Syndrome – oogproblemen als

gevolg van de vorm van de schedel en BOAS – Bachycephaal Obstructive Airway Syndrome –ademhalingsproblemen als gevolg van de schedel en ontwikkeling van de luchtwegen.

De zes handhavingscriteria waarop wordt gehandhaafd zijn ademgeluid, neusopening, neusverkorting (Craniofaciale Ratio CFR <0.3), neusplooi, oogwit en ooglidreflex.

DE CRANIOFACIALE RATIO (CFR)

De Craniofaciale Ratio (CFR) is een verhoudingsgetal van de neuslengte (A-B) gedeeld door de craniale lengte (B-C). De craniale lengte is de afstand gemeten over de schedel. Er is een verschil tussen de Craniofaciale Ratio (CFR) en de verhouding tussen lengte van het hoofd en lengte van de neus/snuit zoals die in meerdere rasstandaarden vermeld wordt. In rasstandaarden wordt vaak gesproken over verhoudingen van lengte hoofd tot lengte neus (muzzle). De CFR is daarbij altijd groter dan de aangegeven verhouding lengte hoofd/snuit. De Raad van Beheer bepleit een uitzondering voor de stamboomhondenfokkerij om honden die gezond zijn, maar toch een $CFR < 0.3$ hebben, onder voorwaarden in te zetten voor het fokken.

Om welke rassen gaat het?

In principe geldt het rapport voor elk ras of elke hond die niet voldoet aan de criteria. In de praktijk kijken we eerst naar alle extreme kortsnuitige rassen. Dat brengt ons bij de volgende tien rassen, maar er kunnen in de loop van de tijd

rassen toegevoegd worden: Franse Bulldog, Engelse Bulldog, Mopshond, Shih Tzu, Boston Terrier, Griffons Bruxellois, Belge en Petit Brabançon, Pekingees, Japanse Spaniel, King Charles Spaniel en Affenpinscher.

Shih Tzu

Affenpinscher

Griffon Bruxellois

Griffon Petit Brabançon

Franse Bulldog

Griffon Belge

Japanse Spaniel

King Charles Spaniel

Engelse Bulldog

Mopshond

Pekingees

Boston Terrier

'Vanwege het beperkte aandeel van de stamboomhonden in het gehele aanbod is het belangrijk te beseffen dat wij onderdeel zijn van een systeem van communicerende vaten. Als het overige aanbod niet wordt aangepakt, zullen alle maatregelen binnen de stamboomfokkerij contraproductief zijn. En toch neemt dat niet weg dat de georganiseerde kynologie begaan is met het welzijn van de honden en een voorbeeldfunctie wil hebben, een rol die we willen waarmaken.'

Foto: Kynoweb

Roelof Nuberg, bestuurslid
Raad van Beheer

De Raad van Beheer heeft voor al deze rassen een fokbegeleidingsplan gemaakt. Hoe kwam dit plan tot stand?

Het fokbegeleidingsplan is maatwerk en opgesteld in overleg met de rasverenigingen en begeleid door specialisten. Ook de Commissie Gezondheid van de Raad van Beheer speelde een rol bij het opstellen van het fokbegeleidingsplan.

Het plan bevat uitvoeringsregels op basis van een convenant dat voor alle fokkers van stamboomhonden geldt dus ook voor fokkers die geen lid zijn van een rasvereniging. De toetsing van de regels gebeurt op het niveau van individuele combinaties van ouderdieren.

Wat staat er in het fokbegeleidingsplan?

Het fokbegeleidingsplan bevat onder andere de volgende punten:

- Aard en omvang huidige populatie
- Selectiemogelijkheden
- Screeningsonderzoeken:
 - Fokgeschiktheidskeuring
 - Conditietest
 - ECVO-onderzoek
- Inzet outcross
- Mogelijkheid aankeuren look-alikes

Foto: Suzanne Verhagen

Paul
Mandigers,
bestuurslid
Raad van
Beheer

'Als medewerker van het ExpertiseCentrum Genetica Gezelschapsdieren (ECGG) ben ik als adviseur betrokken geweest bij het opstellen van de criteria waaraan de fokkerij zou moeten voldoen. Als lid van het bestuur van de Raad van Beheer heb ik steeds benadrukt dat een hond een neus moet hebben en gewoon moet kunnen ademen en bewegen zonder dat zijn uiterlijk hem in de weg zit.'

Hoe staat het met de fokkers van niet-stamboomhonden?

Voor hen gelden precies dezelfde criteria. Ook zij moeten voldoen aan de wet. We hebben bij de overheid aangedrongen op goede controle en handhaving van deze groep die naar schatting minimaal 80-90 procent van de kortsnuitige pups op de markt brengt. Het kan niet zo zijn dat alleen de fokkers van stamboomhonden, omdat zij transparant geregistreerd en georganiseerd zijn, onder de controle gaan vallen. We zullen bij het ministerie nadrukkelijk aandacht vragen voor de 'communicerende vaten' met andere woorden: maatregelen voor de georganiseerde kynologie kunnen leiden tot vlucht van verantwoorde fokkers en een toename van de ongeorganiseerde, vaak clandestiene, fokkerij en handel. Daarmee kan de maatregel averechts werken.

Weigert de Raad van Beheer stambomen aan honden die niet volgens de overheidscriteria zijn gefokt?

Dat is erg lastig. Zo hebben we de FCI-regels waar we ons aan moeten houden. Ook hebben we een verplichting naar fokkers, niet alleen vanuit de regelgeving maar ook vanuit onze monopoliepositie. De stamboom is juridisch gezien niet meer dan een afstammingsbewijs, de vastlegging van feiten. Moreel gezien willen we natuurlijk ook niet dat we stambomen afgeven voor nesten die niet voldoen aan de wettelijke normen. We zitten daarmee nu in een lastige positie. We hopen daarom zo snel mogelijk fokbegeleidingsplannen/convenanten met de kortsnuitige rassen te kunnen afspreken. Als de overheid akkoord gaat met het plan, dan gelden de regels voor het afgeven van stambomen voor deze rassen voor alle fokkers van stamboomhonden, ook als ze geen lid zijn van een rasvereniging.

OUTCROSS

Als dat voor de instandhouding van het ras in Nederland nodig is, bestaat de mogelijkheid om te komen tot outcross of variëteitkruisingen om de genenpool van het ras te verbreden. Outcross betekent het kruisen van verschillende rassen en daarmee de introductie van niet-gerelateerd genetisch materiaal in een foklijn.

'Goed om te zien hoe de aanvankelijke grote weerstand bij de rasverenigingen na enkele overleggen omsloeg in een gezamenlijk gedragen standpunt, dat erop neerkomt dat iedereen nu gaat voor de noodzakelijke aanpassingen. Van weerstand naar betrokkenheid, de handen ineen slaan, dat vind ik een toonbeeld van goede samenwerking!'

Foto: Kynoweb

Gabri Kolster, verantwoordelijk bestuurslid Raad van Beheer

Hoe worden de criteria op dit moment in praktijk gebracht?

Totdat het Fokbegeleidingsplan van de Raad van Beheer door de overheid is goedgekeurd, gelden de criteria zoals die nu vastgesteld zijn bij een eventuele controle. Als blijkt dat de criteria overschreden/niet gehaald worden, kan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een sanctie opleggen: een waarschuwing, een boete (per overtreding) en een dwangsom (ingezet na een of meerdere overtredingen waarbij elke volgende overtreding een bepaald bedrag kost). In de meeste gevallen wordt eerst een waarschuwing gegeven. Behalve het risico van een NVWA-sanctie bestaat de kans dat een ontevreden pupkoper een civiele rechtszaak aanspant.

Wil de Raad van Beheer outcross met look-alikes inzetten?

De Raad van Beheer wil zowel stamboomhonden als look-alikes inzetten voor outcross. Bij het gebruik van look-alikes is de afstamming van de hond weliswaar niet bekend, maar uiteraard zullen deze honden wel alle (gezondheids- en DNA-)onderzoeken moeten ondergaan. Zo verzamelen we vanaf het moment van registratie gegevens over de honden en leggen die vast.

Wanneer er binnen de raspopulatie mogelijkheden zijn om via selectie de neus te verlengen, zal outcross een keuzemogelijkheid zijn voor de individuele fokker. Anders ligt dat bij de rassen waar geen selectiemogelijkheden zijn op langere neuzen, daar zal outcross een wezenlijk onderdeel uitmaken.

De diverse outcross-projecten die al meerdere jaren lopen, bij onder andere een aantal Nederlandse rassen, tonen aan dat zowel type als temperament snel weer terugkeren in de nakomelingen. Bij de toepassing van de druppelmethode zoals in het Fairfok-plan omschreven is dit vaak al bij de tweede generatie.

Wat is de rol van de exterieurkeurmeester?

Keurmeesters zijn moreel gezien medeverantwoordelijk. Dat geldt internationaal, en hoewel er nog niet overal maatregelen worden genomen, zien we ook in het buitenland de denkwijze ten aanzien van onder andere de kortsnuiten veranderen. Alle kennelclubs binnen de FCI onderkennen het inzicht dat overdrijvingen en extremen geweerd moeten worden. Er zijn dan ook steeds meer keurmeesters, bijvoorbeeld van de Engelse Bulldog, die dieren met een ongezonde snuitlengte lager beoordelen dan een hond met een langere neus. Als fokkers in hun fokkerij hun verantwoordelijkheid nemen en op shows exposanten honden met minder extreme kenmerken blijven tonen, wennen de keurmeesters eraan en wordt het voor hen ook makkelijker te kiezen voor de gezonde, goed bewegende en ademende hond. ■

In Onze Hond nr. 7 van 2019, in het artikel 'Ademhalingsproblemen', verwoordt dierenarts Walter Strikkers het zo: 'We zullen moeten accepteren dat het beeld van een ras niet gelijk blijft aan het beeld dat we nu gewend zijn. Wanneer we kijken naar hoe kortsnuitige honden er aan het begin van de vorige eeuw uitzagen, zien we [...] meer neuslengte en een gewone brede schedel i.p.v. een extreem brede schedel. [...] Ik neem aan dat [de honden op de oude foto's] ook zo leuk zijn geweest als onze huidige kortsnuitige honden, maar dan wel 'fit to function'.